



tekst Marijke Nijboer

In het schooljaar 2013/14 wordt het vak rekenen in het vo ingevoerd. Om hun diploma te halen moeten leerlingen slagen voor de rekentoets. Scholen maken zich zorgen over de haalbaarheid hiervan voor een grote groep leerlingen, zo bleek tijdens een conferentie van de projectgroep Rekeneffect op 15 november.



>CONFERENTIE REKENEFFECT

De rekentoets vo komt eraan

Het rekenbeleid op Rotterdamse vo-scholen vertoont momenteel nog grote verschillen. De scholen van LMC en CVO gebruiken verschillende toetsen. Sommige zijn al ver met hun rekenbeleidsplan, terwijl andere nog druk bezig zijn met de opzet hiervan. De scholen van BOOR vertonen meer uniformiteit: zij nemen allemaal de ABC toets af aan het begin en het eind van het eerste leerjaar. De BOOR-

scholen worden begeleid door Mieke van Groenestijn, lector Gecijferdheid aan de Hogeschool van Utrecht. Zij verzorgt aan het eind van het schooljaar een rapportage die vorderingen toont per leerling, klas, leerjaar en schoolsoort. Met zo'n analyse in de hand kan het rekenbeleid worden aangescherpt. Zo bleek dat eersteklassers bij Thorbecke Voortgezet Onderwijs op het terrein van rekenen na een jaar maar bescheiden leerwinst hadden geboekt. Rector Christa Thoolen: 'Dan ga je daar nog eens goed naar kijken.'

Grote verschillen

Rekendocenten staan voor grote uitdagingen. Thoolen: 'Veel vmbo-leerlingen hebben de leerstof van de basisschool nog onvoldoende verwerkt. Terwijl op het vwo vaak juist onvoldoende uitdaging wordt geboden.' Daarnaast zijn de verschillen binnen één klas vaak ook groot. Gerrit Elings, directeur onderwijs bij Calvin (CVO): 'De vraag is: hoe bied je maatwerk? Je kunt je niet op het gemiddelde richten, want veel leerlingen zitten daar boven of onder. Misschien moeten we de klas anders organiseren.' Lector Van Groenestijn: 'Je kunt eventueel klassen parallel roosteren, en dan niveaugroepen maken.'

Zij onderscheidt vier handelingsniveaus. Leerlingen in de onderste niveaus ontwikkelen meer inzicht met behulp van praktische opdrachten, zoals het opmeten van een lokaal om het aantal vierkante meters te bepalen. Al werkend praten ze er samen over, en ook dat helpt. Leerlingen in de hogere niveaus zijn gebaat bij uitdagende nieuwe opdrachten, die het probleemoplossend vermogen stimuleren. Van Groenestijn: 'Geef ze de opdracht om zelf met problemen te komen, en kies een probleem van de week. Wees zelf even stil en laat hen zoeken naar een oplossing.' Het is belangrijk dat deze leerlingen hun rekenvaardigheden onderhouden, zodat deze minimaal op hetzelfde niveau blijven. De lector: 'Rekenen is niet alleen maar sommen maken; het is vooral het aan het denken zetten van leerlingen.'

Ijskast

Een rekendocent die lesgeeft aan havo-klassen, moet zelf minimaal niveau 3F (eind mbo 4/havo) beheersen. 'Mijn ervaring is, dat rekendocenten dat niveau niet hebben, en dan wordt het echt heel moeilijk,' aldus een bezoeker van de conferentie. Thoolen: 'De directeuren zullen dit een rol moeten geven

in de professionalisering op hun scholen.' Ook de attitude van leerlingen speelt een rol. Een docent: 'Als je leerlingen een nieuwe strategie leert, zetten ze die liefst in de ijskast. Ze vinden het moeilijk om daarmee aan de slag te gaan. Hoe krijg ik ze zover dat ze die strategie herkennen als handig gereedschap?' Volgens Van Groenestijn ligt de sleutel in een goede afstemming van het rekenonderwijs op de niveaus van de leerlingen. De grootste zorgen betreffen leerlingen in het praktijkonderwijs en de onderste leerwegen van het vmbo, zeker wanneer zij leerwegondersteunend onderwijs (lwoo) volgen. Thoolen: 'Het praktijkonderwijs blijft kwetsbaar. Bijna de helft van de leerlingen is zwak in de basisbewerkingen.'

Niveau 2F

'Van de vmbo-leerlingen met lwoo haalt meer dan de helft niet het niveau 2F,' aldus Gerrit Elings. 'Dat is een probleem, want dan kunnen zij geen diploma krijgen. Dat kan niet de bedoeling zijn.' Een bezoeker van de conferentie: 'Waar komt het idee vandaan dat wij kinderen op niveau 2F gaan brengen, die al met een enorme rekenachterstand van de basisschool kwamen?' Thoolen: 'Ik

↑ 'Rekenen is niet alleen sommen maken; het is vooral het aan het denken zetten van leerlingen'. foto Jan van der Meijde

deel uw zorg. We proberen het nodige te doen; meer dan ons best kunnen we niet doen. Ik denk zelf dat de vorige minister een heel hoog ambitieniveau heeft gesteld om scholen aan het werk te zetten. En ik hoop dat uiteindelijk de soep niet zo heet gegeten wordt.' Zij wees erop dat op landelijk niveau wordt nagedacht over de invoering van een *light*-versie van de 2F rekentoets.

In maart is de volgende rekenconferentie. Deze zal gaan over de verschillende opbrengsten van rekenmethodes.

